మనసూ మనువూ

సత్యవాడ ఇందిరాదేవి

తన రూములో ఒంటరిగా కూర్చుని వున్నాడు శశాంకశేఖర్.

అతగాడి మనసు ఉల్లోలకల్లోల వారాశిలా వుంది.

అంతలో ఒకానొక శాల్తీ ఉత్సాహంగా లోపలికి ప్రవేశించింది ''ఒరేయ్ శశీ!'' అంటూ.

జవాబు రాలేదు.

''ఓరి శశాంకశేఖర మహాశయా!''

''ఆఁ నువ్వా ప్రసన్నా!'' అని తడబడ్డాడు శశాంక.

''ఔరా! ఆ పేరుగల మందభాగ్యుడివి నేనే—ఇందాకట్నుంచీ ఫొటో చూడ్డమనే సమాధిలో లీనమైవున్నావా నా చిట్టి తండ్రీ! ఆఁ ఆగాగు—జేబులో పెట్టేసుకోకు మరీ మా కళ్ళేనా అంత పాపం చేసుకున్నాయ్?'' అంటూ శశాంక చేతిలోవున్న ఫొటో గబుక్కున లాక్కున్నాడు ప్రసన్నకుమార్. ఫొటోవేపు పరీక్షగా చూశాడు. అందులో ఒక యువతి చిరునవ్వు నవ్వుతోంది. చక్కని కనుముక్కుతీరుతో నాగరీకమూ సంస్కారయుతమూ అయిన అలంకరణతో కూడ ముచ్చటగా వుంది.

''ఉహూఁ అట్లా చెప్పు. ఇదన్నమాటసంగతి'' అంటూ తల పంకించాడు ప్రసన్న.

''ఈమధ్య క్లాసులు ఎగ్గొట్టి తమరు వెలగబెడుతున్న రాచకార్యం ఈ యువతీముఖ సందర్శనమా శశీబాబూ!' అని ఆశ్చర్యపోయి స్నేహితుణ్ణి పరకాయించి చూశాడు. హృదయవిదారకమైన మహావస్థ నీకూ పట్టిందిరా?'' అనుకున్నాడు. శశాంక బట్టలు నలిగిపోయినై. కళ్ళు ఎఱ్ఱబడి, అలసిపోయినట్లు కన్పిస్తున్నై. జుట్టు చిందరవందరగా మొహంమీద పడుతున్నది. అలా దిగులుగా వున్న మిత్రుడిని చూస్తుంటే సంచలించిపోయింది ప్రసన్న హృదయం. శశాంక భుజాలమీద చేతులువేసి నొక్కాడు.

''ప్రసన్నా!'' విహ్వలంతో వణికింది శశాంక గొంతు.

''బాధపడకబ్బాయ్! నా చేతనైన సాయం చేస్తాను. ఇంతకూ ఎవరీ

యువతి? ఏమా కథ?" అని బుజ్జగించాడు ప్రసన్న.

* *

వీధి వాకిట్లో నుంచుని ఎదురుచూస్తున్నది జానకమ్మ.

"ఏమిటి పిన్నిగారూ! హడావుడిగా వున్నారివాళ? మీ గిరిజమ్మకు గాని పెళ్ళివార్లొస్తున్నారా?" పక్కింటి పంచలో కూచున్న సత్యవతి కుతూహలంగా అడిగింది.

"కాదమ్మా! మా అబ్బాయి వస్తున్నాడివాళ." సంబరపడిపోతూ చెప్పింది జానకమ్మ.

సత్యవతి భర్త స్కూలు టీచరు. ఈ పల్లెటూరికి ఈ మధ్యనే బదిలీ అయింది వాళ్ళకి.

"మీ అబ్బాయి!....అంటే పట్నంలో పెద్ద చదువేదో...." అర్ధోక్తిలో ఆపేసింది సత్యవతి.

"ఆఁ ఔనౌను వాడే—అదేవిఁటో గాని ఆ చదువు పేరయితేమట్టుకు అస్సలు వచ్చలేదండీ నాకు. ఖర్మ. మా పనిమనిషి ఎంకామ్ లేదూ? దాని పేరే—ఛీ—ఆ చదువు చదవకురా నాయనా. పేరు బొత్తిగా బావుళ్ళేదంటే ఫకాల్న నవ్వాడమ్మా మావాడు. చెప్తే వినే రకమా ఈ కాలం పిల్లలు?" అంటున్నది జానకమ్మ.

అంతలో వీధి మొగాన జట్కా కన్పించింది.

జానకమ్మ ఊపిరికూడా తీయనంత ఆదుర్దాగా చూస్తోంది వెళ్ళినాయన! ఎలా వున్నాడో అనుకుంటూ.

జట్కా అయితే ఇంటిముందు ఆగనే ఆగింది కానీ, అందులోంచీ ఒక అమ్మాయి దిగింది.

సత్యవతి మొహం అమాంతం వికసించింది.

జానకమ్మ మొహం ఉదాసీనంగా ముడుచుకుపోయింది.

"అదేవిఁటే అమ్మాయ్! ఉత్తరం ముక్కన్నా రాయకుండా వచ్చేవు? ఇల్లెలా తెలిసింది? ఆవేపు కాదు. ఇటురా. ఈవాటా మనది" అంటూ ఆదరా బాదరా కూతురికి ఎదురువెళ్ళింది సత్యవతి.

"మీ అమ్మాయేవిఁటీ పిల్ల? ఏం చదువుతోందన్నారూ?" ఘరానాగా అడిగింది జానకమ్మ.

"బీయీడీ చదువుతున్నదండీ. వాళ్ళ నాన్నలాగే ఉపాధ్యాయవృత్తి వెలిగిస్తుందిట" అని మురిపెంగా ఆవిడకు జవాబిచ్చి "లోపలికి రావే ఇంక. మొహమంతా అలా వాడిపోయిందేమే తల్లీ! ఏవిఁటో ఈ ఆడపిల్లలకి చదువులూ, ఈ హైరానా....వద్దంటే నువ్వూ వినవు. మీ నాన్నా వినరు. నా మాట నవ్వులాటగా తీసిపారేస్తారాయె తండ్రీ కూతుళ్ళిద్దరూ" అంటూ ఆపేక్షగా కూతురి తల నిమిరింది సత్యవతి.

కొత్తయినా సస్పెన్స్ లేకపోతే లైఫ్

మరీ బోరుకొడుతుందిలే అమ్మా—అందు
కని మీకు ఉత్తరం రాయలా. ఇహపోతే
ఇంతోటి మహాపట్నంలో ఇల్లు కనుక్కో-
లేక పోతాననుకున్నావా? రైల్లో నే
నెక్కిన పెట్టెలోనే ఈవూరి మనిషి
ఒకాయన కన్పించాడు. ఏమాటకామాటే
కుఱ్ఱాడుమటుకు మహనీటుగా వున్నాల్లే.
మనఇంటి గుర్తులుచెప్పి జట్కాఎక్కించి
పంపించాడు స్టేషన్‌నించి. మీరుకూడా
ఎక్కరాదా మ హా శ యా! అంటే
"బాబోయ్! ఈ పల్లెటూళ్ళోనా? మీతో
కలిసి జట్కామీద వెళ్ళడమా? వద్దు
లెండి' అన్నా డా య న. పట్నంలో
అయితే ఎక్కేట్లు పెద్ద—అసలు మగా
ళ్లంతా ఇంతేననుకో అమ్మా! భయం
ముందు పుట్టి మగాళ్ళు తర్వాత పుట్టారా?
మగాళ్ళు ముందు పుట్టి భయం తర్వాత
పుట్టిందా? అనే చర్చ ఏర్పాటుచేశాం ఆ
మధ్య నేనూ మా శశిరేఖానూ—వండ్ర
ఫుల్‌గా సాగిందిలే చర్చమటుకు—అంటూ
గడగడా లెక్చరిస్తోన్న కల్యాణి 'బాప్‌రే'
అని కీచుగా అరిచినంత పనిచేసి ఒక్క-
అంగలో లోపలికెళ్ళి పడింది. తన ఎదటి
వించే వెళ్లి పక్కింటి గుమ్మంలో ప్రవే
శించిన ఒక ఆకారాన్ని గమనించినదై.

"అబ్బబ్బ! ఏం పిల్లవే తల్లీ నువ్వు?
కాస్త అణకువ అఘోరించమని మొత్తు
కుంటే వినిపించుకోవు గదా. ఆడదాని
కింత పొగరూ, చిలిపితనమూ పనికిరావే.
పైగా పెద్దచదువు అఘోరిస్తున్నావు
గదా—ఈ వాగుడు తగ్గించుకోకపోతే
ఎలా చెప్పు?" అని ఇదై పోయింది
సత్యవతి.

"అక్కడే పప్పులో కాలువేశావు
డియర్ మదర్. నేను రేపు వెలగబెట్ట
బోయేదేమిటో తెలుసా? దివ్యమైన పంతు
లమ్మ గిరి. రాబోయే శిష్యులతో వేగా
లంటే ధారాళవాగ్ధోరణి ఒక్కటే శర
ణ్యం — అంచేత — నిమిషానికి ఎన్ని
వందల మాటలు మాట్లాడగలమో పందెం
వేసుకుని మరీ నేర్చుకుంటున్నామమ్మా
నేనూ శశిరేఖానూ—" అన్నది కల్యాణి
ఉత్సాహంగా.

"ఎవరే ఆ శశిరేఖ?" విస్తుపోతూ
అడిగింది సత్యవతి.

"ఎవరంటే ఏం చెప్పను? .... నా
రూమ్‌మేటు, నా ఫ్రెండూ, ఇంకా...."
అంటూ ఒక్కక్షణం ఆగింది కల్యాణి.

"ఇంకా ఏం చెప్పఖ్ఖర్లేదులే గాని,
ముందు కాఫీ తాగు—" అంటూ కాఫీ
ఇచ్చింది సత్యవతి.

తనమాటలన్నీ అక్షరమ్ముక్క పొల్లు
పోకుండా పక్కింటి కిటికీదగ్గర్నించీ
ప్రయత్నిస్తున్న శశాంకను గమనించనే
లేదు కల్యాణి—కాఫీ తాగుతూ, కూరలు
తరుగుతూ, జడ అల్లుకుంటూ కాలేజీలో
చదివే మగపిల్లలగురించీ, కొండొకచో
ఆడపిల్లల గురించీ హస్కు కొడుతూనే
వుంది—గాని—

"ఏమిట్రా పిచ్చి నాన్నా! అ పర

ధ్యానం? కాఫీ టిఫినూ చల్లారిపోతోంది... ఏవిఁటో ఇక్కడికొచ్చినా నీకా చదువు మీద ధ్యాసేనయ్యె'' అని ముచ్చటపడుతూ సుపుత్రుడిని మందలించింది జానకమ్మ.

కళ్యాణికి రైల్లో పరిచయమైనవాడూ, ఇంటిగుర్తులు చెప్పి జట్కా ఎక్కించిన వాడూ—ప్రస్తుతం ఆ పిల్లమాటలు వినాలనే ధ్యాసలో కాఫీ తాగడం విస్మరించిన వాడూ, తమ వంశోద్ధారకుడేనన్న సంగతి ఆవిడకు తెలియదు....

అసలు కళ్యాణిని చూడగానే ఆవిడ మనస్సులో ఏవో ఊహలు మెదలక పోలేదు.

''పిల్ల బంగారుబొమ్మలా వుందిస్మీ—ఇలాంటి అమ్మాయి కోడలైతే ఎంత బావుంటుంది?'' అని—

కానీ అంతలోనే ఎవ్వే—కులం తేడా అటుంచి పూటకు తికానాలేని ఆ బడి పంతులు కూతుర్ని ఎలా చేసుకుంటాను నా కొడుక్కి? ఛా—నక్కెక్కడ నాగలోకమెక్కడ? అయినా అంత అందగత్తె, అంత చదువుకున్న పిల్ల తిన్నగా సంసారం చేస్తుందా?'' అనుకుని రాజసంగా పెదవి విరిచింది జానకమ్మ.

* *

శోభస్కరమైన సాయంవేళలో....

మాపటివంటకు ఏర్పాట్లు చేస్తున్నది జానకమ్మ — వంటింట్లో పీటవేసు క్కూర్చుని తల్లితో చెల్లెలుతో కబుర్లు చెప్తున్న శశాంక ''అమ్మా! నేనలా వెళ్ళొస్తానే కాసేపు'' అన్నాడు.

''అన్నయ్యా—నేనూ రావద్దా నీతో? నాగరత్నం దగ్గిరికి వెళ్లాలి కూడా'' ఆశగా అడిగింది చెల్లెలు గిరిజ. పెద చదువు చదువుతున్న అన్నగారివెంట తను షికారు వెడుతోంటే తన స్నేహితురాళ్ళంతా తబ్బిబ్బైపోవాలని ఆ పిల్ల ఆకాంక్ష.

''ఔన్రా అబ్బాయ్ మీ ఇద్దరూ కలిసి వెళ్ళండిరా వాళ్ళింటికి—'' అంటూ నవ్వింది జానకమ్మ.

''వాళ్ళింటి కెందుకమ్మా నేను?'' అయిష్టంగా సణిగాడు శశాంక.

''అదేమిట్రా! ఎంత చదువుకుంటే మాత్రం మనవాళ్ళని మనం మరిచిపోతామా? వరసకు అన్న అయినా సొంత అన్నకంటే ఎక్కువ అపేక్షగా వుంటాడు సుబ్బయ్య మామ. నిన్న మీ నాన్నకు కన్పించి చెప్పాట్టకూడాను అబ్బాయొస్తే ఇంటికి పంపించమని—వాళ్ళన్న కొడుకు పట్నంలో బియ్యేనో ఎప్పేనో చదువుతున్నాట్ట. అతనికి మన గిరిజనిస్తా నంటున్నాడుకూడా'' అంటూ తక్కున ఆగింది జానకమ్మ. మిగతా విషయం చెప్పకుండా.

''ఓహో! అదా సంగతి'' అంటూ ముద్దులచెల్లెలి బుగ్గ గిల్లాడు శశాంక.

''పో అన్నయ్యా!'' అని సిగ్గుపడింది గిరిజ.

మరి కాస్సేపటికల్లా అన్నా చెల్లెళ్ళిద్దరూ

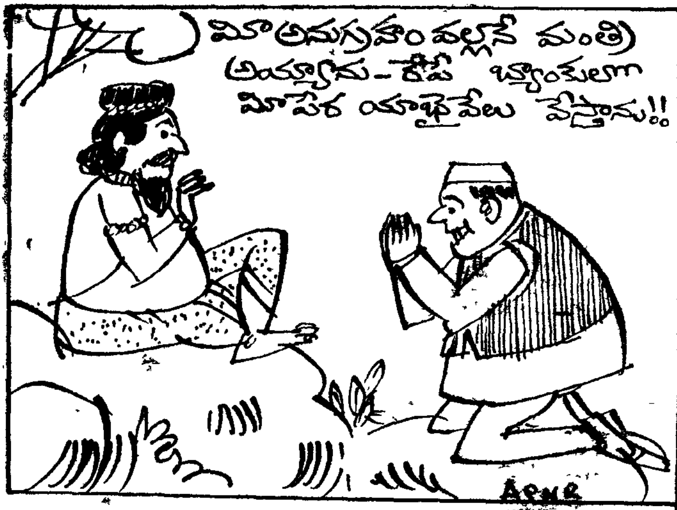

షికారుకు బయల్దేరేరు. సుబ్బయ్య మామ ఇంటిముందున్న విశాలమైన ఖాళీ చోటులో—పక్కింటి శకుంతలతో కలిసి చెమ్మచెక్క ఆడటం పూర్తిచేసి, ఉప్పుల గుప్ప తిరగడం మొదలుపెట్టింది పదమూడేళ్ళ నాగరత్నం — ఆ పిల్లలిద్దరూ గిరగిర ఉప్పులగుప్ప తిరుగుతుంటే విస్ఫారిత నయనాలతో చూసేడు శశాంక.

అంతలో శకుంతల శశాంకను చూసింది.

"అం బాబోయ్ మొగాళ్ళు" అని అరిచి పట్టువదిలేపి పరిగెత్తింది ఆ పిల్ల. విసురుగా తిరుగుతున్న నాగరత్నం కనురెప్పపాటులో శశాంక కాళ్ళదగ్గిరికి వెళ్ళి పడింది.

"అరెరె అంటూ ఆ పిల్లను పట్టుకుని తనచెయ్యి ఆసరాగా కూర్చోబెట్టాడు శశాంక. ఆ అమ్మాయి ఎగరొప్పుతోన్నది. కళ్ళు మూసుకుని అలాగే కూర్చుండిపోయింది. మంచినీళ్ళు తేవటానికి లోపలికి పరిగెత్తింది గిరిజ.

నాగరత్నంవేపు పరీక్షగా చూశాడు శశాంకశేఖర్—

నడినెత్తిన బిగించివేసుకున్న జడలో నాగరమూ, జడకుచ్చులూ పెట్టుకుంది. జరీఅంచు నల్లని నేతపరికిణా కట్టుకుని, తెల్లనిపువ్వుల వాయిల్ వోణీ వేసుకున్నది. మెళ్ళో పగడాలదండ. చేతులకు బిగుతుగా గాజులూ. రెండు ముక్కులకూ పుడకలూ, కాళ్ళకు లావాటి వెండి పట్టాలూ, నుదుట చాదుచుక్కా, కళ్ళనిండా పులుముకున్న కాటుకా, ఎడమ చెక్కిలిమీద పెసరగింజంత పుట్టుమచ్చా— ముద్దబంతి పువ్వుకుమల్లే వుంది.

ప్రకృతిలోని మౌగ్ధ్యమంతా కలిపి మూటకట్టి ఇక్కడ కూచోపెట్టినట్లు అన్పించింది శశాంకకు. అనిర్వచనీయమైన వాత్సల్యమేదో పొంగివచ్చి అతని హృదయాన్ని ముంచివేసింది.

"కిందకేడుకంటే ఎంత యెదిగింది రత్నం" అని ఆశ్చర్యపోయినాడు. మంచి నీళ్ళు తీసుకుని గిరిజా, ఆ పిల్ల వెనకాల పార్వతమ్మా వచ్చారింతలోకి. రత్నాన్ని చెల్లెలిచేతికి అప్పగించి లేచినుంచున్నాడు శశాంక.

రత్నం తల్లి పార్వతమ్మ కుశలప్రశ్నలన్నీ ఘనంగా వేసి సాక్షాత్తూ అల్లుడికి చేసినంత మర్యాదా చేసింది. గాజుపళ్లెం నిండా మినప సున్నివుండలూ, చేగోడీలూ తెచ్చిపెట్టింది—పెద్ద కంచుగ్లాసెడు కాఫీ ఇచ్చింది. తను పెట్టినవాటిల్లో నాలుగోవంతైనా తినలేని అర్భకుడైన శశాంకను చూసి జాలిపడింది. మెడలోని జిగినీ, కాసులపేరూ సవరించుకుంటూ—

"ఇక వెళ్ళొస్తానత్తా—ఏదీ గిరిజను పిలుస్తావా?" అని అడిగాడు శశాంక.

"పెరట్లో రత్నంతో కలిసిఆడుకుంటున్నట్లుంది. కాసేపున్నాక వస్తుందిలే" అన్నది పార్వతమ్మ.

సాయంసమయపు చల్లని పిల్లగాలులు మృదువుగా పరామర్శిస్తుంటే హుషారుగ నడుస్తున్నాడు శశాంక.

అంతలో — అనుకోకుండా కల్యాణి ఎదురుపడింది. ఒకర్ని చూసి ఒకరు పలకరింపుగా నవ్వారు.

"ఎలా వుందండీ మావూరు?" అని అడిగాడతను.

"బావుంది — ఊరంతా చూపించకుండానే అడిగితే నేనేం చెప్పగలను?" అంది కల్యాణి.

"సరే అయితే ఊరు చూపిస్తాను వస్తారా నాతో?" కొంటెగా అడిగాడతను.

"ఏం రాక? ఇంచక్కా వస్తా— చూపించేందుకు మీకే దమ్ములుండాలిగాని" అల్లరిగా అన్నదామె.

"నా సంగతి సరేగాని — ఆడవారు మీకే ప్రమాదం. ఇదసలే పల్లెటూరు. నేను పొద్దునే చెప్పాగా—అదుగో తోక అంటే ఇదుగో పులి అంటారు" అన్నాడతను.

"అబ్బ! నీళ్ళు నములుతున్నారేమిటండీ? నాకంటే పురుషపుంగవులు మీరే ఎక్కువ భయపడుతున్నట్లున్నారు గానీ— పదండి పాపం ఇంటికి పోదాం—" నవ్వాపుకుంటూ అన్నది కల్యాణి.

ఊహూఁ ఏమో అనుకున్నా—మీరు బాగా అల్లరిచేస్తారే—రండి మా పొలం వేపు వెళ్దాం — చాలా ఆహ్లాదకరంగా వుంటుం దటువేపు" అంటూ నడిచాడతను.

అతన్ని చూస్తూ అల్లరంతా మరిచిపోతోంది కల్యాణి. అతనేం చెయ్యమంటే అది నోరెత్తకుండా చెయ్యా

అన్పిస్తోంది. తను ఎన్నడూ అనుకోని ఆ ఊహకు, తనలోని పరిణామానికి ఆశ్చర్యపడుతూ మంత్రముగ్ధలా అతని వెంట వెళ్ళింది.

నెమ్మదిగా వాళ్ల పరిచయం వృద్ధి అయి, స్నేహంగా మారి, ఆ స్నేహం మరింతగా బలపడి మధురాతిమధుర మైంది.

సెలవులు పూర్తై మళ్ళీ పట్నం బయ లేరే వేళ....

శశాంకావాళ్ల పూలతోటలో మనోజ్ఞ మైన సాయంసమయం మొగ్గవిచ్చి సౌర భాలు వెదజల్లింది. పడమటిదిక్కు చిక్కని ఎరుపురంగు పులుముకుంది— చిరుగాలులు అలవోకగా వీస్తున్నాయి. నానావిధ కూజితాలతో గూటిమొహం పట్టాయి పక్షులు. అహ్లాదజనితమైన ఆ వాతావరణంలో—

మోకాలిమీద గడ్డం ఆనించి కూర్చుంది కల్యాణి. ఆమె కళ్లల్లో బాధ లీలగా మెదులుతున్నది. ఎదురుగా కూర్చున్న శశాంక పచ్చని ఆకునూ, పువ్వురేకులనూ చింపి పోస్తున్నాడు. ఎవరూ మాట్లాడు కోవటల్లేదు.

చివరికి అతనే ఇలా అన్నాడు.

"నామాట విను కల్యాణీ! నువ్వేదో ఉత్సాహంగా సాగనంపుతావనుకున్నాను గానీ ఇలా ఏడుస్తూ కూచుంటా వనుకో లేదు—"

"నేనేం ఏడవటల్లేదు" ఉంగమూతి పెట్టింది కల్యాణి.

"అది కాదోయ్—ఎంత చదువుకున్నా ఆడపిల్లవే అనిపించావు. మొత్తానికి—నీ కొంటెతనమూ, నీ ధైర్యమూ ఏమై పోయా యసలు? ఇలా దిగులుగా సాగ నంపితే నేనెలా వెళ్ళను కల్యాణీ!" అంటూ బుగ్గమీద చిరుచిటిక వేశాడు.

"తమరు నామీద కాస్త దయతలిచి నవ్వాలి ప్లీజ్—అరె—నవ్వమంటుంటే...." అంటూ ఆమె చెయ్యి తనచేతిలోకి తీసు కుని—ఆ వేలికున్న దానిమ్మగింజ రంగు ఉంగరపు రాయిని పెదవుల కానించుకుని వదిలేశాడు.

ఆపాదమస్తకం పులకరించి పరవశించి పోయిన కల్యాణి—నవ్వింది.

"నేను దిగులుపడుతున్నానా? ఎవ రన్నారు? ఆ దిగులేదో మీరే పడుతూ నాకు అంటగడుతున్నారు సార్! ఇంతకీ దిగులంటే ఏమిటి? ఎక్కడ దొరుకు తుంది? వీశె ఎంతుంటుంది?" అన్న[illegible] మరింత నవ్వుతూ—నవ్వేక్కువై అ[illegible] పించేటట్లు కళ్లల్లో నీళ్లు తిరిగాయి. ఆమె ప్రమేయం లేకుండానే చెంపలమీ[illegible] ధారలు కట్టేయి.

"పిచ్చి కల్యాణీ!" అంటూ అర్ద్రమై పోతూ ఆమె కన్నీరు తుడవబోయి డతను. 'శేఖర్!' అంటూ అత గుండెకు హత్తుకుపోయింది కల్యాణి ప పిల్లలా.

అప్యాయంగా ఆమె శిరస్సు మూర్కొ[illegible]

ఖావోద్వేగంచేత గొంతు రుద్ధం కాగా, హృదయంలోని ఆవేదనకు చిహ్నంగా కళ్ళు చెమర్చగా ఇలా అన్నాడు శశాంక.

"ఇంత బేలవై పోవచ్చునా కల్యాణీ? రేపింక పిల్లలకి పాఠాలేం చెప్తావు? ాధ్యతాయుతమైన ఉద్యోగం ఎలా చేస్తావు? తీరుబడిగా విరహగీతాలు పాడు ంటూ కూర్చోవడానికి ఇదేం ప్రబంధ ాలం కాదాయె—ధైర్యంగా వుండు. త్తరాలు రాస్తూండు, నా చదువు పూర్తి ాంగానే మా నాన్నకు చెప్పేస్తాను మన ంగతి. అందాకా ఓపిక పడతావా.... లేక ాతే...." అంటూ మధ్యలో ఆపేసి ... వ్వేశాడు. కల్యాణికూడా చిన్నగా వ్వింది.

అంతలో పాలేరు రాముడు అటు ావటం చూసి ఉలిక్కిపడ్డారిద్దరూ.

* *

ఆరోజు రాత్రి భోజనాలదగ్గర....

తెల్లవారి ఊరికి పోబోతున్న కొడుక్కి ంకొంచెం కూర వడ్డిస్తోంది జానకమ్మ. క్కనే కూర్చుని అన్నం తింటున్న ఘవయ్య కొడుకు వేపు ఎగాదిగా ాశాడు. పాలేరు హెచ్చరిక ఆయన నస్సులో మారుమ్రోగుతున్నది.

ఇహ ఊరుకుంటే లాభంలేదు. ాటితో పోయే పనికి గొడ్డలి వాడాలేమో ్పించింది.

"చూడు బాబూ! మీ అమ్మ ముచ్చట ాతోంది ఈయేడు నీ పెళ్లి చూడాలని. అటు సుబ్బయ్య మామా తొందరపడు తున్నాడు—కాదుస్తే మరీ ఆడపిల్ల తండ్రి గదా — పిల్ల ఎదిగిపోతున్నదయ్యే — శ్రావణంలో పెట్టుకోమంటావా ముహూ ర్తాలు" అని అడిగాడు కొడుకుని.

శశాంక గుండెల్లో రాయి పడింది— ముద్ద సరిగ్గా నోట్లోకి పోక ఉక్కిరి బిక్కిరై కొరబోయింది.

సర్దుకున్నాక మురిపెంగా మొదలు పెట్టింది జానకమ్మ. "నాగరత్నాన్ని చూశావుగా మొన్న-కుందనపు బొమ్మలా లేదుట్రా పిల్ల?" అని—

శశాంకకు గుండె దడ—

"నాగరత్నాన్నేమిటి? తను పెళ్ళి చేసుకోవటమేమిటి? ముక్కుపచ్చలారని ఆపిల్ల తనకు భార్యా? తన కళ్ళకి గిరిజా నాగరత్నమూ ఒక్కలాగే కన్పిస్తారే— కానీ తండ్రి దగ్గిర ఏమాటా చెప్పలేని అశక్తత పట్టి కుదుపుతోంది గుటకలు మింగుతున్నాడు - చిన్నప్పట్నించీ తండ్రి అంటే సింహ స్వప్నం అతనికి.

"మాట్లాడవేమిటోయ్!"

రెటించాడు రాఘవయ్య.

"నా చదువింకా పూర్తి కాలేదు గదు నాన్నా." అన్నాడు శశాంక ఎట్లాగోట్లా ధైర్యం కూడ దీసుకుని—

"ఒరే. నేచెప్పేది విను — ఏవగ లాడినో తెచ్చి ప్రేమించా ననటానికి మటుకు పనికిరాదు. పిచ్చిపిచ్చి వేషా లంటే—నాకసలు ఒళ్లుమంట — అరు

యువ

నూరైనా నూరు ఆరైనా నాగరత్నమే ఈ ఇంటి కోడలు—పెళ్ళి అమరితే మటుకు కొంతకాలం ఆపగలం—అంతే—తెలిసిందా? కులమింటి కోతి ఎవరైతే నేమిరా — నాకు తెలీకడుగుతాను మీ అమ్మను నేను ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకున్నానట్రా — కులం, సంప్రదాయం కావాలి గాని అందంకాదురా ప్రధానం—ఇప్పుడు మనకేం ఆనందం తక్కువైంది? చెప్పేదేమిటంటే ఈ కుఱ్ఱకారు వేషాలు మానేసి కాస్త ఒళ్ళు దగ్గిర పెట్టుకుని జాగ్రత్తగా ప్రవర్తించమని.

శశాంక అయోమయంగా చూశాడు తల్లివంక—

"అదేవిట్రా ఫిచ్చిసన్నాసీ! దిగులు పడుతున్నావు పెళ్ళి చేసుకో మంటుంటే ఎగిరి గంతెయ్యక? రత్నానికేమిరా-చిలకలాంటి పిల్ల—పైగా సుబ్బయ్య మామకు ఒక్కగా నొక్క కూతురాయె. తండ్రి తదనంతరం ఆ కొంపా గోడూ అంతా నీదేగదట్రా. నాలుగు తరాలకు సరిపడే ఆస్థి వచ్చి ఒళ్ళో పడుతుంటే వద్దని బెట్టుచేసే వాణ్ణి నిన్నే చూశాను. పేరిరా మోకాలడ్డటం తప్పునాయనా—మాట్లాడకుండా మీ నాన్న చెప్పిన కూడదని ఈ సంబంధానికి ఊ అను. అన్నట్టు అసలుసంగతి చెప్పలేదుగా నీకు. నువ్వు గిరిజమ్మను వాళ్ళ చుట్టాలబ్బాయికి చేసుకోవాలంటే నాగరత్నాన్ని నువ్వు చేసుకోవాలని షరతు పెట్టాడు మీమామ."
అన్నది జానకమ్మ.

తల్లిమాటలు పుండుమీద కారం చల్లినట్లే అయి కంచంలో చెయ్యి కడిగేసుకుని లేచిపోయాడు శశాంక అన్నం

వదిలేసి—

అతనికి వల్లమాలిన ఉక్రోషంగా వుంది.

"ఇంతేనా నావ్యక్తిత్వం వీళ్ళ దృష్టిలో? తల్లిదండ్రులు ఆడే ఈ చదరంగంలో నేనొక పావునన్నమాట. ఈ వున్న ఆస్థి చాలలేదు గాబోలు. ఆ సుబ్బయ్య గారి ఆస్థికూడా కలుపుకోవాలని తాపత్రయం వీళ్ళకి—నాకిష్టమైన అమ్మాయిని చేసుకోవడంలో ఏం తప్పు చేస్తున్నదో? కల్యాణి సంగతి చెప్పి ఉన్నాడు రాముడు. అందుకే నాన్న తొందర — పోన్లే చెప్పటం మంచిదే అయింది. అసలు గిరిజకు మరో సంబంధం దొరకనట్లు గింజుకు పోతా రేమిటి?" అనుకుంటూ కసిగా పళ్ళు కొరుక్కున్నాడు శశాంక.

* *

విషయమంతా సానుభూతితో విన్నాడు ప్రసన్న. అనునయంగా శశాంక భుజం తడుతూ " ఇంతకీ ఇప్పుడు అర్జెంటుగా రమ్మంచుకొచ్చిన ఆపదేమిటి?" అని అడిగాడు.

"ఇదుగో చూడు—" అంటూ ఉత్తరం విసిరి కొట్టాడు శశాంక.

' ఓహో" అంటూ తల పంకించి నవ్వి చదివాడు ప్రసన్న—

"నా కుమారుడు చి॥ శశాంకశేఖర్‌కు ...తల సుబ్బయ్య బావగారి కుమార్తె ...సౌ॥ నాగరత్నమ్మను ఇచ్చి ...."

"ఒరేయ్! ఎంత అన్యాయమో చూశావుట్రా ప్రసన్నా!" అంటూ తల్లిడిల్లి పోయాడు శశాంక.

"మీ నాన్నగారు అఖండులోయ్ ఫ్రెండూ! నీ చదువు పూర్తైతే నీకు ఉద్యోగం దొరుకుతుంది గదా—అప్పుడెతే నువ్వాయన మాట అసలు వినవని ని పెళ్ళి యమర్జెంటుగా నిశ్చయించేసేరు ...జీవి నాగరత్నమ్మతో—" అంటూ ఆలోచనలో మునిగి పోయాడు ప్రసన్న.

"ఒరేయ్ లాయరుగారూ! కల్యాణి లేకుండా నేను బతక లేనురా—" అంటూ దిగులు పడ్డాడు శశాంక.

"అయితే ఆత్మహత్యా మార్గాలు అన్వేషిస్తున్నావన్న మాట — గొప్ప ఆలోచనే సుమా — నాలుగేళ్ళ కిందట నాకీ ఆలోచన తట్టినా బావుండి పోయేది గదా-ప్చ్-ఏమిటోలే-మనం అనుకున్నవి అనుకున్నట్టు జరక్క పోవట మేనేమో జీవితమంటే" అన్నాడు దుఃఖంతో పూడుకుపోతున్న మనస్సును ప్రతిబింబింప జేసే కంఠ ధ్వనితో-ప్రసన్న—

"ఒరేయ్! ఏమైందిరా నీకు· ఎప్పుడూ నువ్వు నవ్వుతూ మమ్మల్ని నవ్విస్తూండటమే తెలుసు గానీ—నీకింత బాధవుందని ఎప్పుడూ చెప్పలేదేంరా? చెప్పరా బాబూ ఇప్పటికైనా. ఊఁ" అంటూ తొందర చేశాడు శశాంక—

"ఏం లేదు — నాలుగేళ్ళ కిందట నిర్మల ఆరాధ్య దేవత నాకు. ఆమె

నవ్వితే వెన్నెల కురిసినట్లూ, ఆమె నడిస్తే సొగసులు క్రుమ్మరించి నట్లూ ఉండేది........" ఒక విధమైన భావా వేశంతో చెప్పటం మొదలు పెట్టాడు ప్రసన్న—

ఆశ్చర్యంగా వింటున్నాడు శశాంక.

"నిర్మల అంటే నాకు వల్లమాలిన మమత — వల్లమాలిన అని ఎందు కంటున్నానంటే — నేను మధ్యతరగతి కుటుంబంలోని వాడిని — రిటైరైన తండ్రినీ, రోగిష్ఠి తల్లినీ, చెల్లెళ్ళనూ, తమ్ముళ్ళనూ సాకవలసిన భారం నామీదే వుంది. కొత్తగా మొదలు పెట్టిన ప్రాక్టీసు—తగిన సంపాదన లేదు —

నిర్మల కూడా నాతోనే లా చదివింది. ఆగర్భ శ్రీమంతుల అమ్మాయి చక్కని చుక్క. అందని మ్రాని పండ్లకు అఱ్ఱులు చాచటం ఆశాభంగానికే అని తెలుసు నాకు, అందుకనే ఆమె మీది మమతను ప్రేమగా మారనివ్వ లేదు. ప్రతిఫలాపేక్ష రహితమైన ఆరాధన మటుకు ఏర్పరచుకున్నాను.

అలాంటి పరిస్థితుల్లో నా ఇష్టానిష్టా లతో ప్రమేయం లేని మా నాన్న నా పెళ్ళి నిశ్చయించేశారు. ఆ పిల్ల స్వయానా నాకు మేనత్త కూతురు పేరు లక్ష్మి. మొన్న మొన్నటిదాకా మా కుటుంబం వాళ్ళ కళ్ళకు కన్పించేది కాదు. వాళ్ళు ధనవంతులు లే, నేను లా చదవటం మొదలు పెట్టాక కాస్త కాస్త కన్పించ టం మొదలు పెట్టాం. తర్వాత పదివేల కట్నం ఇచ్చి వాళ్ళ పుత్రికా రత్నాన్ని నాకు అంటగట్టటానికి కూడా ఇష్టపడ్డారు అదీసంగతి—

ఇకనాపరిస్థితి—ఈ జన్మకు నిర్మలని పొందే అదృష్టం, అర్హతా ఎలాగూ లే[illegible] నాకు. మీరంటే నాకు ఇష్టం అ[illegible] ధైర్యం కూడా లేదు. ఆమాటవిని చూ[illegible] లెంపకాయ కొట్టినా కొట్టచ్చు ఔనుగదా ఆమె ఎక్కడ? నేనెక్కడ?

ఆమె, నా ప్రణయోజ్జ్వలాకాశ రా[illegible] శశి. నాకు కానప్పుడు ఎవరైతేనే[illegible] ఇంకా అందమైన అమ్మాయిగానీ, చదు[illegible] కున్న అమ్మాయిగానీ కావాలన్న వ[illegible] బడితే—ఒప్పుకునేవాడేమో మా నా[illegible] కానీ చెప్పానుగా — నిర్మల కాకపో మరే స్త్రీ అయినా నాకు ఒకటే అని— లక్ష్మిని చేసుకుంటే పదివేలు కట్నమ[illegible] లాంఛనాలూ వస్తాయి — ఈ డబ్బుతో ఇదరు చెల్లెళ్ళ పెళ్ళిళ్ళూ చేసెయ్యవచ[illegible] అనుకున్నాను. ఏదో నిర్లిప్త నిరీహాపూ[illegible] మానసంతో, జడపదారాన్నే అ[illegible] పోయాను.

ముహూర్తం నిశ్చయమైంది. [illegible] లేఖలు అచ్చయి వచ్చినై. మొదట— చేతులు వణుకుతుంటే నిర్మలకే ఇచ్చా[illegible] శుభలేఖ—చదివి మ్రాన్పడిపోయిందా[illegible] కొంతసేపటికి తేరుకుని కన్నీరు తుడు[illegible] కుని "నేనెందుకు నచ్చలేదండీ మీకు అన్నది.

అదిరిపోయినాను. నోట మాటరాలేదు.

"మా నాన్నగారితోకూడా చెప్పాను రంటే నాకు ఇష్టమని. ఆయనా వప్పు న్నారు. కానీ, నేనిలా జరుగుతుం నుకోలేను. నేనంటేకూడా మీకు ఇష్టమే నుకున్నాను మీ ప్రవర్తననుబట్టి. ఆ స్తావన మీరే తెస్తారని ఎదురుచూస్తు ును ప్రసన్నా. అయ్యో! చివరికి ఇదా నిరీక్షణకు ఫలం?" అంటూ దీనాతి ంగా శుభలేఖవేపు చూసింది నిర్మల.

"మీరు ఏమంటున్నారు నిర్మలా!" న్నాను గొంతు పెగల్చుకుని. ఆమె ాధానం చెప్పలేదు.

రెండుచేతుల్లో మొహం దాచుకుని వెక్కి ఏడ్చింది. ఒరే శశాంకా! ఎదురుగుండా నుంచునివున్నాడే వీడు— ద్రోహుడు—ఈ శిలాస్వరూపం—నివ్వెర ను అలా చూస్తూండిపోయాడే తప్ప కన్నీరైనా తుడవలేదురా—ఇప్పుడు ంకుంటూంటాను. "వెంటనే అ శుభ చించి అవతల పారేసి నిర్మలను ెకు హత్తుకుని 'నేను నీవాడిని ర్మలా!' అని ఎందుకనలేదా అని" త పిరికివాడి నెట్లా అయినానా అని? పీటలమీద పెళ్ళి వద్దంటే లక్ష్మికింక ువుతుందిరా—ఆ పిల్ల నీకేం అన్యా ం చేసిందిరా—ప్రేమించి పెళ్ళాడ ుట్రా—ఇదేమైనా కథనుకున్నావా? తంరా ఇదీ, మజాకా కాదురేయ్!

ఇంటా వంటా ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకోవడం వుందిట్రా. ఉన్న డబ్బంతా కర్చులేసి నువ్వేదో ఉద్ధరిస్తావని చదువు చెప్పిస్తే, ఇదిట్రా నువ్వు మాకు చేసే ఉపకారం? మా కడుపున చెడబుట్టావురా దౌర్భాగ్యుడా—నీ చెల్లెళ్ళ కింక పెళ్ళవు తుందిట్రా, ఆ పిల్లను నువ్వు చేసు కుంటే ..?" అని ఛెడామడా తిడతాడు మా నాన్న—రూపెత్తిన అశక్తతను— అసమర్థతనూ అయిపోయాన్రా ఆ క్షణంలో—లక్ష్మి మెళ్ళో ఎలా తాళి కట్టానో నాకు తెలీలేదు—బలిపశువునై పోయానంతే.

ఒరే—శశీ! నేనెంత దౌర్భాగ్యుడి నై పోయాన్రా అప్పుడు. ఎంత మొద్దునై పోయాన్రా — ఎట్టఎదుట కళ్ళముందు ప్రత్యక్షమై స్వీకరించమని వేడుకుంటున్న అమృతభాండాన్ని పిరికితనంవల్ల చేజే తులా కూలద్రోసుకున్నవాడు ఎంత దుర్భా గ్యుడో కదరా—బ్రతికినన్నాళ్ళూ దిగ్గుళ్ళి పోవలసిందేరా ఇంక—" అంటూ ఉస్సు రని నిట్టూర్చి శశాంక మొహంలోకి పరీ క్షగా చూశాడు ప్రసన్న.

అతని భుజంమీద వున్న శశాంక చెయ్యి గట్టిగా బిగుసుకుంది. మొహంలో రంగులు మారేయి.

"ప్రసన్నా!" అన్నాడు తరతర లాడుతూ—

"ఔన్రా. ఉన్నమాటే అంటున్నానూ— ఉలుకెందుకు? కుటుంబగౌరవం అనే వంకతో మన నోళ్ళు కట్టేస్తారు పెద్దలు

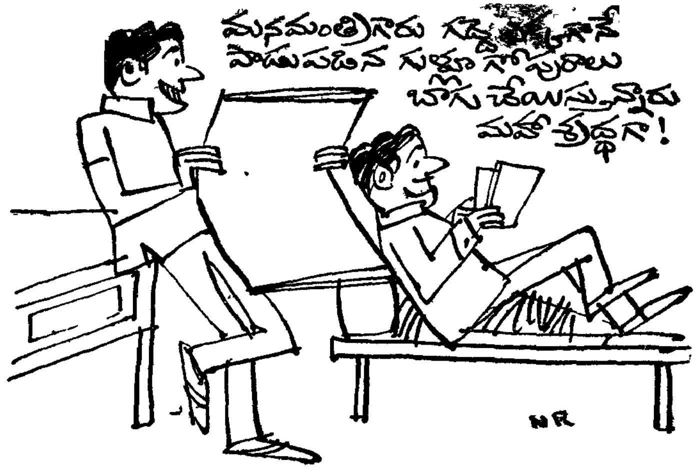

"ఓహో" 'కాటోలు' అనుకొని గంగిరెద్దులా తలవూపటం తప్పిస్తే మనకసలు స్వతంత్రమైన ఆలోచనేదీ అంట. మనమేమైనా తప్పుచేస్తే మానవత్వాన్ని మరిచి ప్రవర్తిస్తే మనం భయపడాలి. లేకపోతే ఎందుకురా భయం—ఆస్థిమీద వ్యామోహానికి. తండ్రిమాట దాటలేని బుద్ధిమంతతనంగా రూపకల్పన చేస్తున్నాం అంటాను నేను. మనకిష్టమైన అమ్మాయిని, బుద్ధిమంతురాల్ని, సంస్కారవతిని పెళ్ళిచేసుకుంటామంటే పెద్దవాళ్ళు వద్దంటారే. అనుకో—అందుకని వాళ్ళ మాట విని మన నిండుజీవితాన్ని ధ్వంసం చేసుకుంటున్నాంరా మనం—జీవితమంతా అసంతృప్తితో అలమటించాల్సిందే గదా. అటు తండ్రిదగ్గిర మహా బుద్ధిమంతులంగా వుండాలి. ఇటు ప్రేమించిన స్త్రీ వచ్చి ఒళ్ళో పడాలి అంటే ఎట్లా కుదురుతుంది? అవస్థ కావాలో, బుద్ధి కావాలో ఇప్పుడే నిర్ణయించుకోవాలి గాఢంగా ఆలోచించి చేసి సక్రమమార్గంలో మన నూతన జీవితాన్ని మనమే తీర్చిదిద్దుకుంటే— ప్రస్తుతం ఆమోదించకపోయినా ఆమోదించటమే కాదు. హర్షిస్తారు కూడా కానీ నా కా జ్ఞానం లేకపోయిందనా! ఎవరి ఖర్మ కెవరు కర్తలు—" అంటూ ఉసూరుమని నిట్టూర్చాడు ప్రసన్న.

"ఏ పిక్చర్లో డైలాగుల్లా ఇవి కంఠతా పట్టటాని కెన్నాళ్ళు పట్టిందీ" అని ఆశ్చర్యం నటించేవాడే ఇదివరకైతే శశాంక—కానీ ఇప్పుడలా వేళాకోళం ఆడ బుద్ధి వేయలేదు సరికదా. అతని గుండెల్లో ఏదో తపన ఏదో కోత బయల్దేరింది. గిజగిజలాడిపోవటం మొదలు పెట్టాడు.

"సరేగాని — దీర్ఘోపన్యాసం బాగా

ఫుంది. నీకు పెళ్ళయిందిరా? బ్రహ్మచారి నుకున్నానే—'' గొంతు పెగల్చుకుని వ్వటానికి ప్రయత్నించాడు శశాంక.

అందుకు సమాధానం ప్రసన్న చిరు వ్వు—

''హాయిగా పెళ్ళి చేసుకుని కూడా ఈ హోటలు భోజనం రూం నిద్రా ఏం ర్మరా చిట్టినాన్నా'' అని సానుభూతి పూర్వకమైన ప్రశ్న విసిరేశాడు శశాంక —ఊరుకోకుండా.

''అయితే రేపు నువ్వు నాగరత్నాన్ని పెట్టబట్టి హాయిగా గృహస్వర్గసీమ నేల గోతున్నావన్నమాటే........'' అదో క కంగా చూస్తూ అన్నాడు ప్రసన్న—

శశాంక వదనంలో గబగబా మబ్బులు మ్మేశాయి.

అది గమనించాడు ప్రసన్న—గ్రాసీ కైనాడు.

''నీకు నాగరత్నమ్మంటే ఎంత గుండె గులో, నాకు లక్ష్మిఅంటే అంత ప్రాణ ల్లట—ఏదో పెద్దవాళ్ళ తృప్తికోసం ళ్ళ ఆజ్ఞ పాలించటం కోసం - మట్టుకే సుకున్నానుగాని — నేను మనసుపడి, సుఖంకోసం చేసుకోలేదుగా-

నా నొసట సుఖపడటమే రాపివుంటే నిర్మల నాకెందుకు దూరమయ్యేదిరా? —నాకా అదృష్టం లేదంతే — నేను స్వయంబద్ధుణ్ణి. నాది స్వయంకృతాప రాధం, నోరుమూసుకుని అనుభవించాలి ందే గదా—అ లక్ష్మి అంటే తగని ఎలర్జీ నాకు. అసలు తనవి సరిగా చూత నైనా లేదు నేను. కాపరానికి తీసుకురాలే దని మావాళ్ళందరికీ నామీద గొంతుదాకా కోపం—మావూరికే వెళ్ళటం మానే శాను అందుకని. రోజూ నా నిర్మలను తలుచుకుంటూ ఎలాగో కాలం గడుపు తున్నా జీవచ్ఛవంలా - ఏదో సందర్భం వచ్చింది గనక చెప్తున్నాగానీ నీకు నా సంగతి మన ఫ్రెండ్సెవరికీ చెప్పలేదు, అందరూ నన్ను బ్రహ్మచారిననే అను కుంటున్నారు—''

తడితడిగా వున్న కనురెప్ప లెత్తి ప్రసన్నకుమార్‌ని పరికిస్తూ అడిగాడు. శశాంక: ''మీ నిర్మల ఏంచేస్తున్నదిపుడు? పెళ్ళైందా? అని—

''పెళ్ళికాలేదు—ఇంక చేసుకోనని చెప్పేసింది. ఒక మగవాడిని మనసారా నమ్మి ఆరాధించే మగువ మరొకడిని ఎప్పటికీ చేసుకోదు. పరిస్థితుల ప్రభావం వల్ల, వత్తిడివల్ల చేసుకుంటే, అది ఆమె ఖర్మ అంతే—నా కలాంటి వత్తిడి ఏమీ లేదు, నాన్న నా పెళ్ళివిషయం పూర్తిగా వదిలేశారు—మానసికంగా మీతోఎప్పుడో నాపెళ్ళయి పోయింది. దయచేసి నన్ను వేరే పెళ్ళి చేసుకోమని బలవంతం పెట్ట కండి అంటూ వేడుకొంది నిర్మల—'' అంటూ చటుక్కున తల వంచేసు కున్నాడు ప్రసన్న.

''ఒరే, ఎందుకలా భయపడ్డావురా' వెంటనే వెళ్ళి మీనాన్నగారితో చెప్పెయ్య

లేకపోయావా నిర్మలనే చేసుకుంటానని-ఎందుకు కాదంటాడాయన మటుకు? ఒక వేళ కాదన్నా ఆమాత్రం సాహసం చేయలేవూ? ఆర్థికంగానేమి, ఇతరవిషయాల్లోనేమి నీకు నిర్మల అండవుండేది. చదువుతున్నావే చదువు—అప్పుడంత పిరికితనం ఎలా వచ్చింది? అంతగా అయితే మరో చక్కని సంబంధం దొరకదా ఆ లక్ష్మికి—ప్చ్. ఆ నిర్మల బ్రతుకులో నిప్పులు పోశావు గదరా!'' అంటూ ఉద్రేకపడ్డాడు శశాంక.

''లాభం లేదురా శశీ! ఈ పెద్దవాళ్ళ ఎదిరించాలంటే చాలా గుండెధైర కావాలి, మాటలు చెప్పినంత తేలికకా పోనీ ఇప్పుడు నువ్వేమాత్రం ఎదిరి గలుగుతున్నావు చెప్పు'' అని నిర్లిప్తం నవ్వేడు ప్రసన్న.

శశాంక నిబ్బరంగా, నిండు ధైర్యంగా, సంతోషంగా చూశాడు.

''అవున్రా, నువ్వు నీ కల్యాణి బ్ర

లేకపోయావా నిర్మలనే చేసుకుంటానని-ఎందుకు కాందటారాయన మటుకు? ఒక వేళ కాదన్నా ఆమాత్రం సాహసం చేయలేవూ? ఆర్థికంగానేమి, ఇతరవిషయాల్లోనేమి నీకు నిర్మల అండవుండేది. చదువుతున్నావే చదువు—అప్పుడంత పిరికితనం ఎలా వచ్చింది? అంతగా అయితే మరో చక్కని సంబంధం దొరకదా ఆ లక్ష్మికి—ప్చ్. ఆ నిర్మల బ్రతుకులో నిప్పులు పోశావు గదరా!'' అంటూ ఉద్రేకపడ్డాడు శశాంక.

''లాభం లేదురా శశీ! ఈ పెద్దవాళ్ల ఎదిరించాలంటే చాలా గుండెధైర కావాలి. మాటలు చెప్పినంత తేలికకా పోనీ ఇప్పుడు నువ్వేమాత్రం ఎదిరి గలుగుతున్నావు చెప్పు'' అని విర్లిప్త నవ్వేడు ప్రసన్న.

శశాంక నిబ్బరంగా, నిండు ధైర్యంగా, సంతోషంగా చూశాడు.

''అవున్రా, నువ్వు నీ కల్యాణి ([

కులో పన్నీరు చల్లుతున్నావా? ఇప్పుడు కనదాకా వస్తేగాని తెలియదని ఒక సామెతుందిలే. కాస్త ఆలోచించి చూడు. రేపు నువ్వుకూడా నాగరత్నంతో కలిసి జీవితం మొదలుపెట్టాలి. మాఅంత అన్యోన్యంగా—ఏమోలే నీ ఇష్టం. ప్రాణానికి ప్రాణమైన కల్యాణి కంటే చింతగింజలాంటివే చిట్టి నాగరత్నమే సుఖపెడుతుందేమో విన్ను. చెల్లెలి పెళ్లికోసం గొప్పత్యాగం చేస్తున్నావు పాపం. తండ్రిగారి ఆస్తీ మావగారి ఆస్తీ పోగొట్టుకోలేకపోతున్నావు—నీ అదృష్టం అలావుండి. నువ్వు శాపాద్దంకోసం భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తాను. నేనింక వెళ్ళొస్తాను. నువ్వు నాగరత్నం గురించి పంచరంగుల కలలు కనూ ఇంచక్కా'' అంటూ గబగబా వెళ్ళిపోయాడు ప్రసన్న.

''ఒరేయ్! కాస్త ఆగు—ఈ లెటర్ పోస్టు చెయ్యి వెళ్తూ వెళ్తూ—'' అంటూ గబగబా నాలుగు ముక్కలు రాసి ఇచ్చాడు శశాంక.

ఆదుర్దాగా చదివాడు ప్రసన్న.

పూజ్యులైన నాన్నగారికి నమస్కారములు :

నేను కల్యాణినె పెళ్ళి చేసుకుంటాను. మరు రమ్మనేవరకూ మీ ఇంటి గుమ్మం తొక్కను. మీ ఆస్తిమీద నాకేమీ ఆశలేదు. గిరిజ పెళ్లి గురించి దిగులు పడకండి—మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే నేను మంచి వరుణ్ణి వెతుకుతాను. దాని పెళ్ళి కిప్పుడే తొందరలేదని నా ఉద్దేశం—ఎవరి మీ పేర్లయినా రానీయండి. అమ్మకు నమస్కారాలు. చెల్లెలికి ఆశీస్సులు—కల్యాణి మీకు తగిన కోడలేనని నిశ్చయంగా చెప్తున్నాను. ఆ సంగతి కాలక్రమాన మీరూ గ్రహించగలరు—

మీ కుమారుడు,

శశాంక

''అమ్మ బాబోయ్! ఈ ఉత్తరం దీన్ని నిజంగానే పోస్టు చెయ్యమంటావు రా'' అని హడావుడి పడ్డాడు ప్రసన్న.

' మైగాడ్ నీకే ఇంత ధైర్యం' ఇది చదివి మీ నాన్నగారు ప్రళయకాలరుద్రులై పోయి ఇక్కడికి వచ్చి .. అని భయపడ్డాడు.

''వెధవ అనుమానాలూ నువ్వూనూ—మానాన్న కాదుగదా దేవుడు దిగి వచ్చినా నా నిశ్చయాన్ని మార్చలేడు. నీలాగా నేను కూడా మనసు లేని మనువు చేసుకుని నా కల్యాణిని దూరం చేసుకుని జీవితాంతమూ కుమిలిపోలేను. నా కంత శక్తిలేదు'' అంటూ నిష్కర్షగా చెప్పాడు శశాంక. అతని మనస్సిప్పుడు హాయిగా వుంది. ఇందాకటిదాకా విషాద మేఘాచ్ఛాదితమైవున్న శశాంక ముఖమండలం ధైర్య వాయువువల్ల నిరాటంకమై ప్రకాశిస్తోంది.

''మరి నీ చదువు?'' ఇంక మీ నాన్నగారు చెల్లనిపైసాకూడా పంపించరు

ఫీసు. ప్రసన్న గొణుగుతూనే వున్నాడు.

"కల్యాణి టీచర్‌గా వర్క్ చేస్తోం దిప్పుడు. ఇవాళే తనదగ్గిరికి వెళ్ళి అన్ని విషయాలూ చెప్పి రిజిష్టర్ మారేజ్ చేసుకుంటాను. ఈ ఆరునెలలూ తన సంపాదనతోనే చదివి ఎంకామ్ పూర్తిచేశానంటే ఎక్కడో అక్కడ ఉద్యోగం దొరక్కపోదు. కల్యాణి డబ్బుతో చదువుకోవాలంటే నాకు సిగ్గుగా ఏంలేదు. పైగా గర్వంగా వుంది. మిగిలిన జీవితమంతా తనని పువ్వుల్లో పెట్టి పూజించుకోనూ..." అంటూ తన్మయుడై కళ్లు మూసుకున్నాడు శశాంక.

అమాంతం అతన్ని కౌగలించేసుకున్నాడు ప్రసన్న.

"భేష్—వ్యక్తిత్వం కల మగవాడిలా మాట్లాడావురా. ముందీ మాట చెప్పు. కల్యాణి నిన్ను సుఖపెట్టగలదని నమ్మకం వుందా? తర్వాతెప్పుడూ ఈ పెళ్ళి చేసుకున్నందుకు విచారించకూడదు మరి. ఏదో ఉద్రేకంలో, వేడిరక్తపు పొంగులో ఇలాంటి నిర్ణయాలు చేసుకోకూడదు గదా" అన్నాడు.

బాగా ఆలోచించే ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాను. కల్యాణి మంచితనంమీద నాకు సంపూర్ణ విశ్వాసం వుంది. నేనేం తొందరపడలేదు. అందుకే ఇన్నాళ్ళు పట్టిందీ నిర్ణయానికి రావటానికి. సమయానికి వచ్చి నన్ను ఆదుకున్నావు. నా జీవనమార్గాన్ని సక్రమమార్గానికి తిప్పుకోవటంలో నువ్వు చేసిన సహాయం మర్చిపోలేను—" అన్నాడు శశాంక.

"అట్లాగేం? ఒరే పిచ్చి సన్నాసీ! సారీ! కాబోయే గృహస్థూ! నా కసలు పెళ్ళే కాలేదురా. ఇందాకట్నించీ చెప్పిందంతా బ్రహ్మాండమైన కల్పనరేయ్! సర్లే ముందు నీ పెళ్లికానీ తర్వాత చెప్తామ్లే ఈ సంగతి. అంతవరకూ చెప్పను. నువ్వసలే పిరికివెధవ్వి. ఈ మాత్రం కథ లేకపోతే నువ్వింత సాహసంచేసి కల్యాణిని చేసుకుంటానని నేవాడివా? అమ్మ! నాగరత్నం మెళ్ళో తాళి కట్టడానికి ప్రయాణమై వెడుతుందేవాడివి, ఇంత మంచి అయిడియా తట్టినందుకు నా బుర్రను నేను అభినందించుకుంటున్నాను" అని మనస్సులో అనుకుంటూ పైకి సన్నగా నవ్వేశాడు లాయర్ ప్రసన్నకుమార్.